Díszserleg Nautilus-kagylóval

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	E 76.3
Készítés ideje:	17. SZÁZAD
Készítés helye:	Németország
Anyag:	ezüst; tengeri kagyló
Technika:	aranyozott; cizellált; öntött; trébelt
Méretek:	magasság: 33 cm magasság: 28,5 cm talpátmérő: 14,8x9,4 cm

1602-től a Holland Kelet-Indiai Társaság monopóliumot szerzett a tengeri kagylók Hollandiába szállítására. A holland kikötővárosokból a helyi ötvösök kezén át lassan az egész kontinens legkülönbözőbb régióiba is eljutottak a díszesebbnél díszesebb ivópoharak, serlegek, amelyek edénytestét tengeri kagyló képezi, s amelyeknek idővel sajátos ikonográfiája alakult ki. Egyes típusok utóbb, az 1900-as évek elején ismét népszerűek lettek az ötvösök és megrendelőik körében.

E díszserleget a fraknói Esterházy-kincstár 1685. évi inventáriuma említi elsőként: *Egy Kisded szereü csiga födeles kupa, kinek teteyén Cupido nyilastul vagyon*. Hogy miként került a tárgy az Esterházy gyűjteménybe, nem tudni a fedélen álló, kezében íjat és nyilat tartó szárnyas Cupido azonban házassági ajándékra utal. A serleg szárát alkotó Neptun-figura, illetve a talp díszítménye a nautilus serlegekre jellemző ikonográfia szerint készült.

A tárgyhoz számtalan analógiával szolgál a nautilus-serlegekről született feldolgozás, amely díszítményeik és foglalatuk alapján osztályozza ezeket az ivóedényeket. (Mette, Hans-Ulrich: *Der Nautiluspokal. Wie Kunst und Natur miteinander spielen*. München 1995)

Irodalom

- szerző: Horváth Hilda: *Nemzeti kincstárunk, az Esterházy hercegi kincstár 20. századi története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - 24. (lent középen) és 40 A-B-C kép
- Szerk.: Szilágyi András: *Műtárgyak a fraknói Esterházy-kincstárból az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2014. - Nr. V.19. (Csóka Veronika)
- Szerk.: Szilágyi András: *Esterházy-kincsek. Öt évszázad műalkotásai a hercegi gyűjteményből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 111. (Csóka Veronika)
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fém 82.
- Szilágyi András: *Az Esterházy-kincstár*. Helikon Kiadó, Budapest, 1994. - p. 101.
- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 5.43. (Szilágyi András)
- Layer Károly: *Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek leíró lajstroma műtörténeti magyarázatokkal*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1927. - p. 50.
- Layer Károly: *Das Ungarische Kunstgewerbemuseum: Illustrierter Führer durch die Sammlungen*. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1925. - p. 22.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum